

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 201

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 15. juuni 2026

Algus 11.10, lõpp 11.41

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Mari Tänav (nõunik), Kiia Väli (konsultant)

Puudusid: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Tõnis Mölder, Önne Pillak ja Reili Rand

Kutsutud: Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna juhataja Rein Vaks (2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kollektiivse pöördumise "Taskukohane elekter kõigile Eestimaa inimestele" arutelu
3. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu majanduskomisjoni nädala (15.06.2026-21.06.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäeval, 15.06.2026 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kollektiivse pöördumise "Taskukohane elekter kõigile Eestimaa inimestele" arutelu
3. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäeval, 16.06.2026 algusega 15 min pärast täiskogu istungi lõppu, kuid mitte hiljem kui kell 14.00

1. Kokkuvõtte majanduskomisjoni kevadistungjärgu tööst
2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Kollektiivse pöördumise "Taskukohane elekter kõigile Eestimaa inimestele" arutelu

Marek Reinaas sõnas sissejuhatuseks, et kollektiivse pöördumise esindajale on komisjoni arutelu kutse edastatud, kuid kahel eelnevalt välja pakutud ajal ei olnud kollektiivse pöördumise esindajal võimalik komisjoni istungil osaleda ning käesoleva istungi kutse puhul esindaja oma osalemise/mitteosalemise võimalustest ei teavitanud. Seetõttu pöördumise esindaja arutelu juures ei osale. Kõneleja lisas, et kollektiivne pöördumine võeti menetlusse 7.04.2026 ja edastati menetlemiseks majanduskomisjonile. Pöördumise on allkirjastanud 1077 inimest. Pöördumise põhjusena on välja toodud elektrienergia ja võrguteenuse järsk hinnatõus, mis on muutnud esmavajaliku teenuse paljudele Eesti leibkondadele raskesti kättesaadavaks ning põhjustanud ebaproportsionaalse rahalise koormuse. Pöördumises palutakse kaaluda ja rakendada seal välja toodud meetmeid energiakulude leevendamiseks, millega on täpsemalt võimalik tutvuda [siin](#).

Rein Vaks sõnas, et energiakulud on oluline teema kõigile ühiskonnagruppidele. Käesoleva aasta alguses võttis Vabariigi Valitsus vastu energiamajanduse arengukava aastani 2035, kus on energiakulude teemat adresseeritud. Arengukavas on välja toodud selged sammud, kuidas tagada, et Eesti elektrienergia lõpphind oleks võimalikult konkurentsivõimeline ja kodutarbijatele võimalikult soodne. Oluline on toonitada, et energiakandjad on maailmakaup, seega olukorda, kus Eesti ei ole mõjutatud erinevatest muudatustest maailmaturgudel, on keeruline ette kujutada. Seetõttu tuleb olukorda vaadata kompleksena üle teiste liikmesriikide. Hetkel näitab vaade üle Euroopa riikide tervikuna, et Eesti on erinevates tarbijagruppides oma energiahinnaga võrdlemisi heas positsioonis, mis aga ei tähenda, et hindade osas ei ole võimalik veel madalamaks minna. Hetkel on valitsusel ja Kliimaministeeriumil plaanis nii varustuskindluse meetmed, mis toovad tipuhindasid alla, kui ka meetmed selleks, et tagada börsihinna võimalikult soodne tase. Neist viimane vähempakkumine, mis on oluline selleks, et maismaa tuuleenergiat rohkem turule tuua ja viia seeläbi aastaks 2030 taastuenergia osakaalu elektri lõpptarbimises umbes 70%-ni, on välja kuulutatud. Tulemused selguvad käesoleva aasta augustis. Kokkuvõttes mõistab Kliimaministeerium pöördumise tausta ja vajadust ning kinnitab, et tegevustega, mis aitavad hinda võimalikult konkurentsivõimelise ja taskukohasena hoida, hetkel ka tegeletakse.

Mart Maastik lausus, et kollektiivse pöördumise on allkirjastanud üle 1000 inimese, kuid nende nimed on salastatud. Kõneleja uuris, mis on selle põhjus ja kuidas saavad avaliku pöördumise puhul teatud andmed olla salajased. Lisaks leidis M. Maastik, et mitmeid pöördumises toodud ettepanekuid saaks realiseerida ja aruteluks võtta, nt võiks CO₂ kvoodirahasid kasutada tagasimakse süsteemina hinna leevendamiseks.

Eve-Ly Kübard vastas, et kollektiivne pöördumine on avalik, kuid selle allkirjastanud isikud ei ole, kuna inimeste nimed on seotud isikuandmete kaitsega.

Mart Maastik leidis, et kui isik on kollektiivset pöördumist toetanud, siis peaks ka tema nimi avalik olema. Vastasel juhul ei ole tegemist justkui avaliku pöördumisega.

Marek Reinaas uuris, milliseid kollektiivses pöördumises toodud meetmeid saaks rakendada.

Rein Vaks sõnas, et Kliimaministeeriumil on hulgaliselt energiatõhususe investeeringu toetusmeetmeid. Samuti on läbi aegade, kui hinnad on väga kõrgeks läinud, võetud vastu otsuseid riigipoolseteks kompensatsioonimeetmeteks. Kõige olulisem on vaadata tulevikku selle pilguga, et struktuursed muudatused, mis on vaja Eesti elektrisüsteemis ära teha, saaks tehtud ja selle jaoks on hetkel tegevused plaanis. Kõneleja tõi näite, et viimase viie aasta jooksul on tuulikute osakaal suurenenud kahekordselt, päikeseelektrit on tulnud juurde kolmekordselt ja elektri börsihind on kogu aeg soodsamaks läinud. See tähendab, et meetmed töötavad ja nendega liigutakse edasi. See tagab Eestile pikaajaliselt kõige soodsama börsihinna. Kõrvale ei saa jätta ka elektri lõpparve teisi elemente, millele Kliimaministeeriumi samuti tähelepanu pöörab.

Marek Reinaas küsis, et kas võrreldes 2025. aastaga on energiahind käesoleval aastal kõrgem või madalam.

Rein Vaks vastas, et rääkides elektri börsihinnast, siis käesoleva aasta alguses oli hind tänu väga külmale talvele võrreldes 2025. aastaga kõrgem. Praeguseks ollakse umbes samal tasemel nagu 2025. aasta samal ajal. Süsteemi on tulnud ka palju akuparke, mis aitavad tipuhindu maha võtta, aga mis ei lase ka börsihinnal miinusesse liikuda. Üldine trend on selge ehk liigutakse järjest madalama börsihinna trajektoorigi.

Rene Kokk tundis huvi, kuidas kollektiivse pöördumisega edasi liigutakse.

Marek Reinaas tõi välja otsused, mida on võimalik Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kohaselt teha. Kõneleja lausus, et üheks võimalikuks lahendusvariandiks on edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitatakse ka komisjoni.

Rene Kokk ütles, et kollektiivse pöördumise edastamine on mõistlik lahendus, et Vabariigi Valitsus saaks igale pöördumises toodud meetmele kommentaari anda.

Urve Tiidus sõnas, et kõnealuses kollektiivses pöördumises ei ole numbrilisi näitajaid, mis peegeldaksid ettepanekute jada ja tegemist on pigem üldistusega. Samas on arusaadav, et elektrihinnad mõjutavad kõiki inimesi ja on aeg-ajalt väga kõrged. Kõneleja palus selles osas kommentaari.

Rein Vaks lausus, et ühe indikaatorina jälgitakse energiamajanduse arengukavas, kuidas Eesti paistab silma teiste liikmesriikide elektri lõpphinnas. Kui 2025. aastal ENMAK-i lõplikult kokku pandi, siis oldi võrreldes Läänemere riikidega, kes on Eesti põhiline konkurentsitur, keskmised. Osades tarbijagruppides ollakse ka soodsamad kui Läänemere riigid. 2025. aastal paranes olukord ka tänu sellele, et siis olid head taastuvate energiaallikate olud ja börsihinnad läksid soodsamaks. Seega Eesti on võrdluses Läänemere riikidega üsna heas positsioonis, mis loomulikult ei tähenda, et rohkem ei ole võimalik midagi ära teha. Kindlasti on võimalik hindade osas veel madalamaks minna ja see on ka suund, mis on võetud.

Kristina Šmigun-Vähi tundis huvi, kas on teada, kui palju on inimesi, kellel on nt võlg elektriarve tasumisel.

Rein Vaks sõnas, et Kliimaministeerium selle osas otsest informatsiooni ei kogu, kuid suuremate müüjate käest peaks olema võimalus see informatsioon koguda ja komisjonile hiljem edastada. Rääkides sellest, kui kallis oli elektriarve nt siis, kui käesoleva aasta alguses olid väga kõrged börsihinnad, siis väga kõrget elektrikulu ehk 800-1000 eurot kuus on vähestel tarbijaskonnast. Tegemist on pigem suuremate eramutega, kus on ka vastav suur tarbimisvõimsus üles ehitatud.

Mart Maastik ütles, et räägitakse elektrihindade odavnemisest, kuid tegelikult on elektriarvetel üle poole püsikulud. Ühtlasi on erinevad tasud, nt võrgutasud, järjest tõusnud.

Komisjon liikmed arutasid, kuidas pöördumisega edasi liikuda.

Otsustati:

2.1. Edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3. Info ja muud küsimused

Marek Reinaas sõnas, et komisjonile on saabunud pöördumine Eesti Gaasiliidult, milles on kõne all biometaani sisestuspunktid Eestis. Kirjas toodi välja, et sisestuspunktide väljaehitamise raames planeeriti meedet mahuga 7-8 mln eurot ja rahastusallikaks oleksid olnud Euroopa Liidu Ühtekuuluvuspoliitika fondid. Valitsus otsustas aga vähendada rahastusvahendite mahtu 2 mln euron. Kõneleja palus pöördumisele Kliimaministeeriumi kommentaari. M. Reinaas uuris, kas biometaani sisestuspunktide rajamine on vajalik ja mis põhjusel on meetme maht vähenenud.

Rein Vaks vastas, et biometaani võimekus on Eestis üsna hea. Võimalik, et mõne aasta pärast ollakse juba võimelised umbes kolmandiku gaasi tarbimisest katma siseriikliku toodanguga. Hetkel liigub biometaan eelkõige tsisternautodega lõpptarbimisse ehk gaasisüsteemi seda ei sisestata. Sellest sõltumata on paar eraettevõtet otsustanud ise sisestuspunktid rajada, et biometaani oleks võimalik tootmisest otse gaasivõrku edastada. See võib toimuda läbi otsetoru või tsisternautodega. Seetõttu otsustas Kliimaministeerium, et vaja oleks pilootmeedet, et käia läbi vajalikud tegevused, et testida turu valmisolekut ja vajadust selliste ühenduspunktide loomiseks. Esialgselt oli tõesti ette nähtud oluliselt rohkem vahendeid, kui lõpuks alles jäi. Viimane informatsioon on, et 2 mln euro eest on võimalik ehitada üks liitumispunkt. Hetkel toimuvad läbirääkimised ehitajatega ja mõne aja pärast on teema selgem. Rääkides sellest, miks esialgselt planeeritud 7 mln eurolt vähenes meetme maht 2 mln euron, siis põhjus on selles, et Kliimaministeerium pidi leidma võimalusi, et vahendeid kokku hoida ja suunata neid rohkem riigikaitseks. Sedasi toimiti horisontaalselt kõigi meetmete vaates.

Marek Reinaas tundis huvi, kas sisestuspunkte oleks tegelikult rohkem vaja.

Rein Vaks ütles, et oleks hea, kui sisestuspunkte rohkem tuleks, kuid on näha, et turg juba ise reageerib sellele. Tegemist on teenusega, mida saab turult osta ja mida riik ei pea eraldi

tellima. Vähemalt kaks eraettevõtet on huvitatud ise ja ilma toetuseta sisestuspunktide väljaehitamisest. Sõltuvalt tarbimis- ja tootmismahtudest võib lähitulevikus soovijaid veel juurde tulla. Seega on näha, et erainvesteeringud tulevad turu vastu.

Marek Reinaas sõnas, et seega turg ise reguleerib ennast ja sisestuspunkte on juba võimalik turu vastu ehitada. Seetõttu puudub vajadus, et riik nende rajamist toetaks.

Urve Tiidus küsis, milline näeb välja biometaani sisestuspunkt.

Rein Vaks vastas, et Eestis ei ole hetkel ühtegi sisestuspunkti. Tõenäoliselt on tegemist suure kasti ehk kogumispunktiga, kus on kompressorid ja ühendus konkreetse gaasivõrguga. Auto laeb laadungi maha ja see läheb otse võrku. Kui kasutatakse torutaristut, toimub ühendus otse tootmiskohast kuni lõpp-punktini ning see ühendus võib olla väga pikk. Kui sellise ühenduse rajamine ei ole majanduslikult mõistlik, rajatakse toru juurde n-ö kogumispunkt koos kompressoriga. Sellisel juhul tuuakse toore transpordivahenditega sellesse punkti kokku, kus see sisestatakse põhivõrku.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija